Lietas arhīva Nr. A42-00452-18/7
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0416.A420214117.1.S
Lieta Nr.A420214117
(A00452–18/7)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2018.gada 16.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicēja /pers. D/ *(/pers. D/)* pilnvarotajai pārstāvei zvērinātai advokātei Daigai Siliņai un atbildētāju Latvijas Republiku pārstāvošās iestādes Ārlietu ministrijas pārstāvjiem Agnesei Saliņai un Ģirtam Jaunzemam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ *(/pers. D/)* pieteikumu par Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta 2017.gada 18.aprīļa lēmuma Nr./numurs/ atzīšanu par prettiesisku.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ (*/pers. D/*) (turpmāk ? pieteicējs) 2017.gada 26.janvārī vērsās Latvijas Republikas vēstniecībā Krievijas Federācijā (turpmāk ? Vēstniecība) ar pieteikumu vienotās Šengenas vīzas saņemšanai.

2017.gada 24.februārī Vēstniecība pieņēma lēmumu (turpmāk ? sākotnējais lēmums), ar kuru nolemts atteikt pieteicējam vīzu, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes regulas (EK) Nr.810/2009 (2009.gada 13.jūlija), ar kuru izveido Kopienas Vīzu kodeksu (turpmāk ? Vīzu kodekss), 32.panta 1.punkta a) vi) apakšpunktu.

Nepiekrītot šim lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja Ārlietu ministrijas Konsulārajā departamentā (turpmāk arī ? Departaments).

[2] Ar Departamenta 2017.gada 18.aprīļa lēmumu (turpmāk? Lēmums) sākotnējais lēmums atzīts par pamatotu un atstāts negrozīts. Lēmums pamatots ar to, ka Vēstniecība konstatējusi, ka pieteicējs iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā aizliegta. Turklāt papildus pārbaužu rezultātā saņemts kompetento iestāžu negatīvs atzinums, par ko Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldes Nacionālajā Vīzu informācijas sistēmā (turpmāk ? Sistēma) reģistrēts ziņojums "Neizsniegt saskaņā ar Vīzu kodeksa 32.panta 1.punkta a) vi) apakšpunktu".

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2017.gada 11.maijā saņemts pieteicēja pieteikums, kas pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Tas, ka brīdinājums atteikt pieteicējam izsniegt vīzu Sistēmā reģistrēts Vēstniecības faktiskās rīcības ? padziļinātu pārbaužu rezultātā, nevis reģistrēts pirms vīzas pieteikuma iesniegšanas, ļauj apšaubīt Lēmuma tiesiskumu. Turklāt minētās rīcības dēļ pieteicējam ir radītas nelabvēlīgas sekas, proti, vispārējs beztermiņa aizliegums ieceļot Latvijas Republikā.

[3.2] Pieteicējam nav iespēju iepazīties ar iekšlietu ministra 2016.gada 6.aprīļa lēmumu Nr./numurs/, ar kuru pieteicējs iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem liegta iebraukšana Latvijas Republikā, pamatojošiem dokumentiem, kā arī citiem procesuālajiem dokumentiem, kas bijuši par pamatu atteikumam izsniegt vīzu. Tādējādi ir aizskartas pieteicēja tiesības atspēkot pret sevi vērstos valsts pārvaldes iestāžu lēmumus un to radītās sekas.

[3.3] Departaments nav vērtējis, ka atteikums izsniegt vīzu aizskar pieteicēja konstitucionālās tiesības uz privātās dzīves, ģimenes un īpašuma neaizskaramību. Turklāt, ņemot vērā, ka vīzas pieprasījums tika saistīts ar nepieciešamību piedalīties krimināllietā Nr./numurs/, kurā pieteicējs atzīts par apsūdzēto, pieteicējam tiek liegtas tiesības uz taisnīgu tiesu, jo pieteicējam nav iespējams piedalīties krimināllietas izskatīšanā.

[3.4] Atsauce Lēmumā uz kompetento iestāžu negatīvo atzinumu nav uzskatāma par pietiekamu pamatu, lai motivētu Lēmumu. Tāpat pieteicējam tika liegts paust savu viedokli par administratīvā akta izdošanu un lietderības apsvērumiem.

[3.5] Pieteicējs norāda, ka viņš nekad nav apdraudējis Latvijas drošību un intereses un pieteicējam nav iespēju pārbaudīt apstākļus, kuru dēļ Drošības policija rosinājusi jautājumu par pieteicēja iekļaušanu to ārzemnieku sarakstā, kuriem aizliegt ieceļot Latvijas Republikā. Pieteicējs uzskata, ka Drošības policija rīkojusies atsevišķu personu interesēs, kam pamatā ir mantisks strīds, kas tiek risināts krimināllietas Nr./numurs/ ietvaros.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2017.gada 19.jūnijā saņemts Departamenta paskaidrojums par pieteikumu. Departaments pieteikumu uzskata par nepamatotu un noraidāmu uz Lēmumā norādīto argumentu pamata, papildus paskaidrojot turpmāk minēto.

[4.1] Lēmums par pieteicēja iekļaušanu to ārzemnieku sarakstā, kuriem ir aizliegts ieceļot Latvijas Republikā, nav pieņemts Vēstniecības vai Departamenta rīcības rezultātā.

[4.2] Departamenta amatpersonas rīcība veikt saskaņošanu ar kompetentajām iestādēm, neskatoties uz to, ka bija zināma pieteicēja atrašanās sarakstā, uzskatāma par tādu, kas vērsta uz objektīvās patiesības noskaidrošanu nolūkā pārliecināties, vai nepastāv iespēja izsniegt pieteicējam vīzu ar ierobežotu teritoriālo derīgumu.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pārstāve pieteikumu uzturēja uz tajā norādīto argumentu pamata, bet atbildētāju pārstāvošās iestādes pārstāvji neatzina un lūdza noraidīt, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumos tiesai norādīto apsvērumu pamata.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, izvērtējot procesa dalībnieku paskaidrojumus, lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Saskaņā ar Imigrācijas likuma 4.panta trešo daļu Latvijas Republikā nav tiesīgs ieceļot un uzturēties ārzemnieks, kurš saskaņā ar šā likuma noteikumiem iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā ir aizliegta, vai par kuru iekļauts ziņojums Šengenas informācijas sistēmā, lai liegtu ārzemnieka ieceļošanu un uzturēšanos Šengenas līguma dalībvalstu teritorijā.

Atteikums izsniegt vīzu pieteicējam pamatots ar Vīzu kodeksa 32.panta pirmās daļas 1.punkta a) vi) apakšpunktu, kas noteic, ka vīzu atsaka, ja vīzas pieprasītājs ir uzskatāms par apdraudējumu kādas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai, iekšējai drošībai vai sabiedrības veselībai, kā definēts Šengenas Robežu kodeksa 2.panta 19.punktā, vai kādas dalībvalsts starptautiskajām attiecībām, un jo īpaši ja dalībvalstu datubāzēs par viņu ir izdots brīdinājums, lai minētā iemesla dēļ atteiktu ieceļošanu.

Ievērojot tiesību normās minēto, tiesai ir jāpārbauda, vai Departaments pamatoti atteica izsniegt vīzu pieteicējam.

[8] Izvērtējot lietas materiālus, tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā pārsūdzētais lēmums ir sekas vairāku lēmumu virknē, kas no valsts iestāžu puses bija vērsti uz pieteicēja iekļaušanu to ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā aizliegta, nosakot ieceļošanas aizliegumu uz nenoteiktu laiku, un izraidīšanu no Latvijas. Process sākās ar iekšlietu ministra lēmumu, kurš, pamatojoties uz Imigrācijas likuma 61.panta pirmās daļas 2.punktu, iekļāva pieteicēju to personu sarakstā, kurām aizliegta ieceļošana Latvijā (*lietas 119.?120.lapa*). Apstrīdēšanas kārtībā ģenerālprokurors šo lēmumu nav grozījis (*lietas 121.lapa*), piekrītot pamatojumam par 61.panta pirmās daļas 2.punktu (kas paredz, ka ministrs lemj par ārzemnieka iekļaušanu sarakstā, ja kompetentām valsts iestādēm ir pamats uzskatīt, ka ārzemnieks rada draudus valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai un drošībai). Šie abi lēmumi ir balstīti uz Drošības policijas sniegto atzinumu. Tiesa iepazinās ar minēto Drošības policijas atzinumu, kura saturu saskaņā ar normatīvo aktu prasībām tiesa nedrīkst izpaust.

Tiesa atzīst, ka arī izskatāmajā lietā minētā informācija un lēmumi nav pārvērtējami, bet no tiem ir secināms, ka likumā noteiktā procesā kompetentas iestādes ir konstatējušas, ka pieteicējs rada draudus Latvijas valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai, ko administratīvajā lietā Nr.A420268116, kurā tika vērtēta pieteicēja izraidīšanas no Latvijas Republikas pamatotība, atzina arī Augstākā tiesa (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 22.jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.A420268116 (SKA-982/2017) 9.punktu*). Līdz ar to ir konstatējams gan likumiskais pamats, gan leģitīmais mērķis atteikumam izsniegt vīzu.

[9] Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir konsekventi atzinusi, ka valstij ir tiesības kontrolēt ārzemnieku ieceļošanu un uzturēšanos tās teritorijā (sk., piemēram, 1985.gada 28.maija sprieduma lietā „Abdulaziz, Cabales un Balkandali pret Apvienoto Karalisti" 67.punktu). Konvencija negarantē tiesības ārzemniekam ieceļot vai uzturēties kādā valstī (sk. 2011.gada 28.jūnija sprieduma lietā „Nunez pret Norvēģiju" 66.punktu).

[10] Izvērtējot pieteikumu, tiesa konstatē, ka jaunus apsvērumus, kas nebūtu jau vērtēti administratīvajā lietā Nr.A420268116, pieteicējs pieteikumā un viņa pārstāve tiesas sēdē nav minējusi, bet gan atkārtoti tika norādīts uz starptautisko cilvēktiesību dokumentos un Latvijas Republikas Satversmē definēto tiesību aizskārumu, ko radījis atteikums izsniegt vīzu: tiesību uz ģimenes dzīvi, tiesību uz taisnīgu tiesu, liedzot iespēju piedalīties Rīgas apgabaltiesas tiesvedībā esošās krimināllietas izskatīšanā, tiesību uz īpašumu un nodarbošanos pārkāpumu. Tāpat pieteicējs ir izteicis iebildumus par to, ka ir iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem ir liegta ieceļošana Latvijā, kā arī viņam nav bijis iespējams iepazīties ar drošības iestāžu atzinumiem, kas ir bijuši par iemeslu viņa iekļaušanai sarakstā. Pieteicējs uzskata, ka nerada Latvijai apdraudējumu.

Augstākā tiesa, izvērtējot pieteicēja izraidīšanas pamatojumu, atzina, ka konkrētajā gadījumā nav saskatāms pieteicēja cilvēktiesību aizskārums (*sk. Augstākās tiesas 2017.gada 22.jūnija rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.A420268116 3.4.?3.9. un 10.punktu*) un pieteicēja izraidīšanai ir likumisks pamats un leģitīms mērķis. Tiesas ieskatā Administratīvās rajona tiesas spriedumā administratīvajā lietā Nr.A420268116 izdarītie secinājumi, kurus Augstākā tiesa atzina par pamatotiem, kā arī Augstākās tiesas izdarītās atziņas minētajā lietā ir izmantojamas arī izskatāmajā lietā. Proti, lai arī ir konstatējama pieteicēja saikne ar Latviju, jo viņš Latvijā uzturējās 27 gadus, ko apliecina arī no Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes saņemtie dokumenti (*lietas 91.?116.lapa*), ir precējies ar Latvijas pilsoni, laulībā ir dzimusi meita, tā nav vērtējama kā īpaša saikne ar Latviju. Tieši otrādi, lietā iegūtās ziņas liecina, ka pieteicējs ir ieceļojis jau kā pieaugušais un uzturēšanās laikā nav apguvis latviešu valodu, nav naturalizējies, pēdējo gadu laikā vairākkārt ir uzturējies Krievijas Federācijā, kas, tieši pretēji, liecina par viņa noturīgu saikni ar Krievijas Federāciju, kuras pilsonis viņš ir. Pieteicēja meita ir pilngadīga, gan laulātā, gan meita strādā un spēj sevi nodrošināt, un pieteicējam nav liegts viņas finansiāli atbalstīt no ārzemēm, t.i., pieteicējam nav šķēršļu veidot savu ģimenes dzīvi ārpus Latvijas. Tāpat tiesa atzina, ka personas neatrašanās Latvijā, iespējams, apgrūtina uzņēmējdarbības veikšanu, taču nepadara to par neiespējamu, jo to var veikt, izsniedzot komercpilnvaru un prokūru, tātad ar pārstāvju palīdzību, kā arī izmantojot telefonkonferenci vai citus saziņas līdzekļus. Tiesa sniedza savu vērtējumu arī attiecībā uz liegto iespēju viņam pašam piedalīties tiesas sēdē Rīgas apgabaltiesā, kurā joprojām notiek tiesvedība, ko apstiprina lietā iesniegtā informācija (*lietas 117.lapa*). Tiesa piekrita iestādes novērtējumam, ka izraidīšana nav ietekmējusi iespēju tikt pārstāvētam kriminālprocesā, ko apliecina arī lietas materiālos iesniegtās apelācijas sūdzības, un pieteicēju šajā procesā aizstāv zvērināts advokāts, ko pieteicēja pārstāve apliecināja arī izskatāmās lietas tiesas sēdē (*lietas 123.lapas otra puse*). Tas apstiprina faktu, ka pieteicēja aizstāvim netika liegtas tiesības piedalīties apelācijas instances tiesas sēdē, kur tika izskatīts pret pieteicēju uzsāktais kriminālprocess, un pieteicējs var izmantot Kriminālprocesa likumā paredzēto iespēju lūgt apelācijas sūdzības izskatīšanu rakstveida procesā.

Tiesa paskaidro, ka tiesības uz privāto dzīvi nav absolūtas, tās var ierobežot, lai aizsargātu valsts ekonomiskās labklājības intereses, sabiedrisko kārtību, drošību un citus mērķus, ja vien ierobežojums ir samērīgs ar sasniedzamo mērķi. Valstij ir tiesības kontrolēt ārvalstnieku un bezvalstnieku iebraukšanu un uzturēšanos tās teritorijā. Tiesības uz privāto dzīvi, pats par sevi nedod tiesības ārzemniekam ieceļot valstī nolūkā īstenot savu privāto dzīvi *(sal. sk., Augstākās tiesas 2011.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SA?1/2011 12.punktu)* . Konkrētajā gadījumā, kā tiesa jau konstatēja,

cilvēktiesību pārkāpums nav saskatāms.

[11] Papildus tiesa vēlas norādīt, ka pieteicējs kļūdaini izprot iestādes lēmumos minēto padziļināto pārbaudi. Tiesai nav pamata apšaubīt Ārlietu ministrijas paskaidrojumā tiesai norādīto (*lietas 32.?37.lapa*), ko apstiprina arī lietas materiāli, ka, konstatējot apstākli, ka pieteicējs ir iekļauts to ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā aizliegta (*lietas 119.-121.lapa*), par ko lietā nav strīda, vēstniecības darbinieki veica papildus pārbaudi saskaņā ar Imigrācijas likuma 14.pantu, nosūtot dokumentus izskatīšanai kompetentajām iestādēm – Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, Drošības policijai un Satversmes aizsardzības birojam, vai izņēmuma gadījumā tomēr varētu tikt izsniegta vīza, jo pieteicējam bija nepieciešams piedalīties tiesas sēdē krimināllietā. Pārbaudes rezultātā tika sniegts atzinums par vīzas neizsniegšanu.

Arī Pilsonības un migrāciju lietu pārvalde paskaidrojumā tiesai (*lietas 84.?85.lapa*) ir norādījusi, ka Nacionālajā vīzu informācijas sistēmā atzinums tika reģistrēts, balstoties uz kompetentu iestāžu atzinumiem, kas sniegtas kā atzīmes Nacionālajā vīzu sistēmā. Tāpat Pilsonības un migrāciju lietu pārvalde, kas veica attiecīgo atteikuma reģistrāciju, ir izvērtējusi pieteicēja atbilstību Vīzu kodeksa 25.panta 1.punkta a) 1) apakšpunktā minētajiem nosacījumiem par vīzas izsniegšanu humānu apsvērumu dēļ, taču nav konstatējusi šādu apstākļu esamību pieteicēja gadījumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, nav pamatots pieteicēja apgalvojums, ka aizliegums izsniegt vīzu ir radies tikai pēc padziļinātās pārbaudes.

[12] Tāpat konkrētajā gadījumā pieteicējs kļūdaini uzskata, ka iestāde nav ievērojusi Administratīvā procesa likuma 5.pantu un 107.pantu. Ar Administratīvā procesa likuma 5.pantā nostiprināto privātpersonas tiesību ievērošanas principu, kas paredz, ka administratīvajā procesā, it īpaši pieņemot lēmumu pēc būtības, iestāde un tiesa piemērojamo tiesību normu ietvaros veicina privātpersonas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību, nevar pamatot lemšanu par labu privātpersonai, ja tai labvēlīgs konkrētās situācijas risinājums neizriet no tiesību normām. Abstraktu interešu aizsardzības veicināšana nav pieļaujama *(sk. I.Višķere, 5.panta komentārs. Grām: Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin.red.) Rīga:Tiesu namu aģentūra, 2013, 123.lpp)*.

Konkrētajā gadījumā pieteicējam kā personai, kas ir iekļauts ārzemnieku sarakstā, kuriem ieceļošana Latvijas Republikā ir aizliegta, jau saskaņā ar Imigrācijas likuma 4.panta trešo daļu pastāvēja aizliegums ieceļot valstī. Tāpēc atzīstams, ka nepastāvēja no tiesību normām izrietošs pieteicējam labvēlīgs risinājums. Tāpat tiesa atzīst, ka Ārlietu ministrijas struktūrvienību darbinieki objektīvi noskaidroja lietas izlemšanai visus nepieciešamos apstākļus. Vēl vairāk, kā tiesa jau norādīja, Ārlietu ministrijas struktūrvienības veica papildus pārbaudi, vai tomēr, ņemot vērā vīzas pieprasīšanas iemeslu – piedalīšanos tiesas sēdē, izņēmuma kārtā nebūtu piešķirama vīza. Līdz ar to, lai arī Vēstniecības un Departamenta lēmumos nav tiešas norādes uz pieteicēja cilvēktiesību iespējamā aizskāruma analīzi, faktiski, lūdzot atkārtoti izvērtēt jautājumu kompetentajās drošības iestādēs, Ārlietu ministrija ir apzinājusies iespējamo aizskārumu, ko var radīt vīzas neizsniegšana. Turklāt, kā lietā Nr.A420268116 atzina Augstākā tiesa, iekšlietu ministra lēmums par personas iekļaušanu to personu sarakstā, kurām aizliegta ieceļošana Latvijā, un apstrīdēšanas kārtībā pieņemtais ģenerālprokurora lēmums, nav pārvērtējami. Līdz ar to, Ārlietu ministrijas struktūrvienības tām normatīvajos aktos piešķirtās kompetences ietvaros ir centušās rast pieteicēja lūgumam izsniegt vīzu labvēlīgu risinājumu. Tādēļ pieteicēja iebildumi ir nepamatoti.

[13] Nepamatots ir arī iebildums, ka pieteicējs nav uzklausīts administratīvā procesa laikā iestādē. Kā redzams, pieteicējs jau pārsūdzēšanas iesniegumā (*lietas 20.-21.lapa*) ir norādījis uz viņa ieskatā nozīmīgiem apstākļiem lietā, tādēļ atzīstams, ka pieteicējs ir ticis uzklausīts.

[14] Kā ir atzīts Augstākās tiesas judikatūrā, tiesai nav pienākuma detalizēti atrunāt jebkuru argumentu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*skat. Augstākās tiesas 2010.gada 11.marta sprieduma lietā Nr.SKA-66/2010 14.punktu, 2012.gada 21.februāra rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA-186/2012 10.punktu*). Tiesas ieskatā tiesa ir devusi novērtējumu pieteicēja būtiskākajiem argumentiem, tāpēc nesniegs vērtējumu par pārējiem, kuriem lietā nav izšķirošas nozīmes.

[15] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums – nepamatots un noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un Imigrācijas likuma 17.panta ceturto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ *(/pers. D/)* pieteikumu par Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta 2017.gada 18.aprīļa lēmuma Nr./numurs/ atzīšanu par prettiesisku.

Spriedums ir galīgs un nav pārsūdzams.

Tiesnese (paraksts) D.Ābele